

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/491
KARAR NO : 2021/457
KARAR TR : 20/09/2021

ÖZET: Davalı idarece yaptırılan yol çalı ması sırasındaki eylemlerinden do an zararın giderilmesine yönelik olarak açılan davanın DAR YARGI YER NDE görülmesi gerekti i hk.

K A R A R

Davacı : S.D.
Vekili : Av. S.K. Av. K.A.
Davalı : Karayolları Genel Müdürlü ü
Vekili : Av. Y.G.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin mülkiyetinde bulunan ve Gümü hane ili, Merkez Harmancık Köyünde bulunan 106 ada 10, 16, Yeni yol Köyünde bulunan 101 ada 5 parsel sayılı ta ınmazların yakınlarından yol geçirildi ini, yol çalı maları sırasında müvekkilinin arazilerine giden su borularının kaldırıldı nı, su kayna ı ile arasındaki ba lantının koparıldı nı, müvekkilinin arazilerinde bulunan meyve fidanlarının kurudu unu, yine yapılan yol çalı malarında arazilerine bırakılan hafriyat ve i makineleri ile zarar verildi ini ileri sürerek fazlaya ili kin hakları saklı kalmak ko uluyla dava tarihinden itibaren i leyecek yasal faizi ile birlikte 1.000 TL maddi zararın ödenmesine karar verilmesi istemiyle davalı kurum aleyhine adli yargı yerinde dava açmı tır.

II. UYU MAZLI A L K N BA VURU SÜREC

A. Adli Yargıda

2. **Gümü hane Asliye Hukuk Mahkemesinin, E.2018/336, K.2019/37 sayılı dosyasında 29/01/2019 tarihinde**, istinaf ba vurusunun reddedilmesiyle 08/10/2019 tarihinde kesinle en "*Yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davanın usulden reddine*" dair verdi i kararın gerekçesinin ilgili kısmı u ekildedir:

"Karayolları Genel Müdürlü ünün davaya neden olan, ta ınmazda mahsullerde zarara sebep oldu u iddia edilen eylemi, yol çalı masıdır. Açılan davada tazmini talep edilen zarar, yol çalı masından kaynaklı arazideki mahsullerde olu an zarardır. Karayolları Genel Müdürlü ü bir kamu kurumudur ve yol yapım çalı ması idari bir eylemdir.

2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanununun 2. Maddesine göre idari i lem ve eylemlerden dolayı ki isel hakları do rudan muhtel olanlar tarafından açılacak davalar tam yargı davalarıdır ve bu davalarda idari yargı yolu görevlidir.

Dava dosyasının incelenmesinden, davacı adına kayıtlı bulunan 106 ada 16 parsel, 106 ada 10 parsel, 101 ada 5 parsel sayılı ta ınmazlarının bir bölümünün davalı idare tarafından kamula tırılmasına karar verilerek yol yapımı sırasında ta ınmazlar üzerindeki ürünlerine zarar verildi ini ve zararın ödenmesi istemiyle davanın açıldı ı anla ılmaktadır.

Uyu mazlık Mahkemesi Hukuk Bölümünün 2015/201 E. 2015/217 K. sayılı 06/04/2015 tarihli kararında;

"darenin yürütmekle yükümlü bulundu u kamu hizmetine ili kin olarak uygulamaya koydu u plan ve projenin hukuka aykırı oldu u nedeniyle iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılacak davalar ile idarenin aynı plan ve projeye göre meydana getirdi i yol, kanal, baraj, su yolları, su ebekesi gibi tesislerin kurulması, i letilmesi ve

bakımı sırasında ki ilere verdi i zararların tazmini istemiyle idari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak davaların görüm ve çözümünün, iptal ve tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait oldu u, idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunuldu u, özel mülkiyete konu ta inmaza kamula tırmastız el atıldı ı veya plan ve projeye aykırı i görüldü ü iddiasıyla açılacak müdahalenin men 'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ili kin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerinde çözümlenece i, yerle ik yargısal içtihatlarla kabul edilmi bulunmaktadır.

...dava konusu 116 ada, 3 parsel sayılı ta inmaza fiilen el atılmadı ı ancak, karavollarının yapım ve bakımıyla görevli, yetkili ve sorumlu olan Karayolları Genel Müdürlü ü tarafından yolun yapımı sırasında sulama kanallarına verilen zarar nedeniyle, evvelce bahçe niteli ini haiz ta inmazın bu vasfını kaybetmesi ve geçici olarak hafriyat topra nın dökülmesi ve sulama imkanının ortadan kalkması nedeniyle bir kısım a açların kuruması sonucu olu tu u anla ilan maddi zararın tazmini istemiyle davanın açıldı ı sonucuna varılmaktadır." açıklamasıyla Van dare Mahkemesini görevli bulmu tur.

Mahkememize açılan davada da Uyu mazlık Mahkemesi ve Danı tay kararlarında oldu u gibi daimî bir el atma iddiası olmayıp, plan ve proje kapsamında yapılan kamula tırma eylemi sonucu araziye su temin eden kanalın zarar görmesi neticesinde arazinin sulanamaması ve bunun sonucunda olu an zarar dava edilmi tir. Bu konu tam yargı davasıyla incelenecek bir uyu mazlıktır. Davanın görüm ve çözümünü idari yargı yerinin görevine girmektedir."

3. Davacı vekili, aynı taleple idari yargı yerinde dava açmı tır.

B. dari Yargıda

4. Erzincan dare Mahkemesi, 06/08/2021 tarihli ve E.2019/1197 sayılı kararı ile 2247 sayılı Uyu mazlık Mahkemesinin Kurulu ve leyi i Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vererek, 13/08/2021 tarihli ve E.2019/1197 sayılı üst yazı ile Uyu mazlık Mahkemesine müracaat etmi tir. Karar gerekçesinin ilgili kısmı u ekildedir;

"...Karayolu yapımı sırasında mülkiyeti davacıya ait ta inmazlara, davalı idare tarafından istinat duvarı yapılırken müdahale edilerek su borularının kaldırılması, su kayna ı ile borular arasındaki ba lantının koparılması ve geriye hafriyat bırakılması suretiyle ta inmazın yapısının bozuldu u iddiasıyla meydana gelen zararın tazmini söz konusu oldu undan, davanın haksız fiilden do an bir tazminat davası sayılaca ı ku kusuzdur.

Belirtilen duruma ve davanın niteli ine göre, idarenin aynı bir hakka müdahalesinin hukuka uygunlu unun yargısal denetimi i in esasını te kil etmekte olup, açılan dava ile bir idari tasarrufun iptalinin ya da böyle bir tasarruf nedeniyle u ranulan zararın tazmininin istenilmemi bulunması kar ısında, haksız fiilden do an zararların tazmini davasının, özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli bulunmaktadır."

III. LG L HUKUK

5. 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun " dari dava türleri ve idari yargı yetkisinin sınırı" ba lıklı 2. maddesi öyledir:

"1. (De i ik: 10/6/1994 - 4001/1 md.) dari dava türleri unlardır:

a) darî i lemler hakkında yetki, ekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) dari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları do rudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları

c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz artla ma ve sözleşmelerinden doğan uyu mazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyu mazlıklara ili kin davalar.

2. dari yargı yetkisi, idari eylem ve i lemlerin hukuka uygunlu unun denetimi ile sınırlıdır. dari mahkemeler; yerinelik denetimi yapamazlar, yürütme görevinin kanunlarda ve Cumhurba kanlı ı kararnamelerinde gösterilen ekil ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesini kısıtlayacak, idari eylem ve i lem niteli inde veya idarenin takdir yetkisini kaldıracak biçimde yargı kararı veremezler."

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

6. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 20/09/2021 tarihli toplantısında 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, dari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyu mazlı ı do du u, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yöntemine uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin i lemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

7. Raportör-Hâkim Engin SEL MO LU'nun davanın çözümünde idari yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTÇ 'nin ve Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

8. Dava, davalı Karayolları Genel Müdürlü ü tarafından yaptırılan yol projesi kapsamındaki çalı malar sırasında, davacının arazilerine giden su borularının kaldırıldı ı, su kayna ı ile arasındaki ba lantının koparıldı ı, bu ekilde arazilerde bulunan meyve fidanlarının kurudu u ayrıca bırakılan hafriyat ve i makineleri ile arazilere zarar verildi inden bahisle ve söz konusu zararın tazmini istemiyle açılmı tır.

9. darenin yürütmekle yükümlü bulundu u kamu hizmetine ili kin olarak uygulamaya koydu u plan ve projeye göre meydana getirdi i yol, kanal, baraj, su yolları, su ebekesi gibi tesislerin kurulması, i letilmesi ve bakımı sırasında ki ilere verdi i zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve i lemlerden dolayı ki isel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait oldu u; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunuldu u; özel mülkiyete konu ta ınmaza kamula tırmasız el atıldı ı veya plan ve projeye aykırı i görüldü ü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ili kin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümlenece i, yerle ik yargısal içtihatlarla kabul edilmi bulunmaktadır.

10. Bu sebeplerle açılan davanın, idarenin plan ve proje kapsamında yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak kurulmuş bir işlemle ilgili olarak da bu nitelikteki işlem ve eyleminden doğan zararların tazminine yönelik olarak 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1. maddesinde belirtilen dava türlerinden olması nedenleriyle uyuşmazlığın idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

11. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Erzincan İdare Mahkemesinin 06/08/2021 tarihli ve E.2019/1197 sayılı gönderme kararına istinaden yapılmış başvurusunun reddine karar verilmesi gerekmektedir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARE YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDÜĞÜ ANLAŞILMIŞTIR,

B. Erzincan İdare Mahkemesinin 06/08/2021 tarihli ve E.2019/1197 sayılı gönderme kararına istinaden yapılmış BAŞVURUSUNUN REDDİNE,

20/09/2021 tarihinde, OY BİRLİKLE KARAR OLARAK karar verildi.

Başkan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
Ükrü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Birol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN